

Соња Хартнет

ДУХОВО ДЕТЕ

Креативни центар

Едигија
ТРАНЗИТ
књига 2

Соња Хартнет
Духово дете

Наслов оригинала
Sonya Hartnett **The Ghost's Child**

Copyright © Sonya Hartnett, 2007
First published in Australia by Penguin Books Australia Ltd., 2007
The moral right of the author has been asserted.
За издање на српском језику © Креативни центар, 2009

Уредник
Љиљана Маринковић

Лектор
Виолета Бабић

Графичко обликовање
Оливера Батајић Сретеновић

Планице и декор на фолији нацртао
Душан Павлић

Припрема за штампу
Татјана Ваљаревић

Издаје
Креативни центар
Градиштанска 8, Београд
тел. 011 / 38 20 464, 38 20 483, 24 40 659
www.kreativnicentar.rs
e-mail: info@kreativnicentar.rs

За издавача
Љиљана Маринковић

Штампа
Публикум

Тираж
3.000

ISBN 978-86-7781-698-8

Соња Хартнет
ДУХОВО ДЕТЕ

Едиција ТРАНЗИТ

Младо створење које данас чита књигу носи ту књигу са собом у будућности – она ја обликује, ушиче на њеја, оно учи из ње, памти је, чува је у себи. То је нешто што се дешава само књијама за младе – и збој тоја су оне толико важне. Мојло би се чак рећи – важније од књија за одрасле.

Соња Хартнет

Едиција ТРАНЗИТ

Духово дете

Соња Хартнет

Са енглеској превела
Ивана Ђурић-Пауновић

Креативни центар

За Цули Воїс

Било је влажно, сребрнкасто поподне кад се стара госпођа вратила кући из шетње са својим псом и у дневној соби, на фотељи цветног дезена, затекла једног дечака. Дечак није био позван у госте и стара госпођа се изненадила кад га је видела. Није то био неки крупан дечак, и изгледало је као да се досађује, да је нерасположен зато што је морао да је чека. У дневној соби било је хладно, тако да му се врх носа благо зацрвенео и старој госпођи било је због тога жао. „Могоао си да упалиш ватру“, рекла је, па је притиснула дугме и подесила температуру, од чега су у сребрној утроби пећи пламенови почели да играју попут играчица кан-кана. Њен гост ништа није одговорио већ као да се још мало више наљутио: будући да је био у одређеном узрасту, умео је да трпи мушки, достојанствено, и није волео да му деле савете. „Да ли би можда желео шољу чаја?“, упитала га је. „Идем да ставим воду.“ Дечак је на тренутак размишљао, а онда мрзовољно рекао: „Да, молим“.

Старој госпођи је лакнуло када је схватила да му *молим* и *хвала* нису непознате речи. Бар је знао како треба да се понаша. Окачила је џемпер, отишла у кухињу и напунила чајник водом. Кухиња је била уредна, са зеленим комадама дуж зидова;

на туфнастој клупи стајале су правоугаоне конзерве за брашно, и кафу, и пиринач. На прозорској дасци налазио се букет свелих циклама из баште. Иако није могла да га види, стара госпођа је знала да њен љубопитљиви посетилац још увек седи на фотељи, с рукама спуштеним у крило, да је чека и осматра када ће се појавити. Покушала је да се не пита о томе шта је намеравао да каже или да уради. Одлучила је да потпуно испразни мисли да не би журила испред њега, није желела да начини неко погрешно скретање у својој глави. Није престајала да се смеши док је мислила о томе како он опуштено седи у њеној дневној соби. То је било чудно и у исто време некако ласкаво, као кад мачор луталица одабере баш вашу кућу за свој дом.

Када је вода у чајнику прокључала, почела је да послује око кекса који је требало ставити на тацну и млека које је сипала у бокалчић; док је чекала да се чај зготови, на посуду у коју ће га пресути ставила је навлаку да му сачува топлоту. Затим је послужавник с чајем, шољицама, млеком и кексом понела у дневну собу.

Дечак је седео на ивици фотеље и гледао пса који се сместио крај пећи и нетремице га посматрао. Пас је био мали и дугоног, дебелог крзна боје зиме, са златносмеђим очима, шпицастих бркова сачињених од влажних длака после њушкања по трави. „Како се зове ваш пас?“, питао је дечак а да је није ни погледао.

Стара госпођа – чије је име било Матилда – спустила је послужавник на стаклени сточић који је стајао између фотеља и насула чај у порцеланске

шољице. „Зове се Пик“, рекла је. „Хоћеш ли шећера?“

„Које је врсте тај пас?“

Чај боје борове смоле мирисно је текао из пипе чајника. „Праве врсте, чини ми се. Свађа се с мачкама, ђаска с незнанцима, уредан је. Закопава кости, памти непријатеље и спава под мојим креветом. Такве врсте.“

Прилично оштро, као да презире то што мора да објашњава своје речи, дечак је рекао: „Мислио сам које је расе, које врсте“.

„Ко то зна?“, одмахнула је Матилда главом. „Чешкасте, њушкасте, оне која воли вечеру на време. Од свега помало, баш онакве какве пас и треба да буде. Желиш ли шећера?“, упитала га је.

„Не знам.“ Дечак као да се смањило од збуњености. „Треба ли?“

„Вероватно би ти се допао.“

„Онда, да. Молим, шећера“, рекао је као да је све време знао шта ће рећи.

Матилда је промешала шећер у обе шољице. Од млека, чај је добио смеђу боју пресованих ружа. Праменови беле паре заплесаше па нестадоше. Дечак се вратио посматрању Пика. „Требало је да му дате име Макс“, рекао је. „Макс је добро име за пса.“

„Добро име за неке псе“, сложила се Матилда, „али не и за Пика.“

„Хоће ли да уједе?“

„С времена на време, бојим се да хоће. Постоје неке мачке и неки људи који му се нарочито не допадају.“

Дечак се насмешио – као да се и њему понешто посебно не допада и као да повремено и сам долази у искушење да уједа. Пик је пажљиво посматрао посетиоца, није махао репом, није режао, само је зурio у њега. Посматрао је како дечак узима шољу и тацну које му је Матилда додала преко стола; његове уши, пресавијене попут коверте, мрднуле су се када је кашичица лупила о тацну. Дечак је био задовољан чајем, али је напућио усне када га је Матилда понудила кексом. „Више волим кекс с џемом“, рекао је.

„И ја“, рекла је Матилда. „Било их је неколико у кутији, али сам их појела. Видиш, овде обично нема никога осим Пика и мене, и онда ми поједемо све фине кексе, а ове обичне оставимо за крај. Да сам знала да ћемо данас имати госте, купила бих тарту или колаче.“

Дечак је само намрешкао нос и није се извињивао што је дошао непозван. Узео је кекс и појео га мрзовољно, као да је направљен од глине. Док је жвакао остатке, Матилда је затворила врата од кухиње и од предсобља, па је дневна соба постала ушушкана и одвојена попут бродске кабине. А онда је, с неким олакшањем, села у своју фотељу, омиљену фотељу у којој је увек седела, мада се та готово уопште није разликовала од оне на коју се сместио дечак. Фотеље су биле окренуте једна према другој, између је стајао сточић, а њихове широке бочне стране биле су окренуте од телевизора шиљатих ногу, у дрвеном оклопу. Сваке вечери Матилда је седела у малој, коцкастој соби с Пиком, слушала је радио или је читала неки часо-

пис, или је пуштала плоче на грамофону. Није им у посету долазило много људи, а деца никада. И мада је било сасвим чудновато седети у фотељи и посматрати зловољног дечака који седи наспрам ње, Матилда је некако осећала да је све баш онако како и треба да буде. Чинило јој се да је тог истог дечака који седи преко пута ње видела небројено пута до тада. Рекла је: „Жао ми је због кекса. Волела бих да могу да ти дам нешто што би ти се допало. Али ускоро ћеш се загрејати, па ћеш можда бити задовољнији“.

Дечак је само слегао раменима зато што се ближио узрасту када те је срамота да признаш да си срећан. Матилда је претпостављала да му је једанаест или дванаест година. Његова светла коса била је лепа, али не и уредна; још увек је у себи имао довољно детињства да му заокругли образе на намргођеном лицу. Очи су му биле сиве као пепео, дугих трепавица. Носио је испасану црвену кошуљу без крагне, с три раскопчана горња дугмета. Била је то танка одећа за тако влажан дан – Матилда се питала да ли му је мајка рекла да узме јакну, само што је он био сувише ташт да је послуша. Панталоне су му биле боје угљена, а на коленима се видео траг блата. На ногама је имао пар памучних чарапа и дубоке ципеле на шнирање, сасвим добре. Није деловао прљаво, али није био ни сасвим чист. Није био гојазан ни слабашан, ни висок ни низак, ни крхак ни робустан, већ средина у сваком смислу, дечак са слике у календару. Деловао је као неко ко се осећао спутаним када је унутра, ко је више волео да буде напољу, да се вере

по дрвећу, да гради тврђаве и мачује се штаповима, као неко ко је уживао када би се повредио у грубим спортовима зато да би се говорило како је храбар. Изгледао је као неко ко би радије лежао тешко болестан него да поподне проводи пијући чај са неком старицом. Матилди се све то допадало. Био је попут снажне, храбре птице која је улетела у собу, али пошто је већ била сатерана у ћошак, досађивала се и није се плашила.

Пре него што је смислила шта ће следеће да каже, посетилац је спустио шољу, обрисао надланицом уста и осмотрио је својим сивим очима. Суморним гласом јој је саопштио: „Имам лоше вести за вас“.

Матилда је живела већ седамдесет пет година и није се плашила лоших вести. И раније их је слушала и сваки пут је успела да преживи; научила је да су лоше вести део живота и да их зато не треба презирати. У сваком случају, у седамдесет петој већина вести није ни добра ни лоша, већ нешто што треба прихватити. Помислила је да зна шта ће дечак да каже, али угризла се за усну и заћутала. Хтела је да види како ће њен тајанствени гост, са својим ексцентричним манирима, ту критичну чињеницу претворити у речи. „Какве вести?“

Поглед дечакових сивих очију лутао је по соби – прелазио је преко камина на којем су стајали сат и фигурице, преко зидова са сликама и рамовима, до Пика који се опружио испред пећи – све док се, као какав таман облак, није спустио на њу. Проблем је изнео без околишања: „Ваша кућа мирише на старе људе“.

Матилда је трепнула, изненађена и разочарана; њене емоције, које су у тренутку достигле грандиозност симфоније, срушиле су се попут чуњева у куглани и она је остала затечена, као да је нешто изгубила. Али подсетила се да је дечак тек дете, и његова детиња смелост навела ју је да се осмехне. Оклевала је неколико тренутака да би га уверила

Меди чезне да јој живот буде тајанствен и магичан, попут бајке. А онда једног дана на плажи среће необичног младића, каквог никада до тада није упознала...

Духово гејше, најновији и по много чему најбољи роман Соње Хартнет, објављен 2007. године, непосредно пре номинације за награду АЛМА, јесте фантастична поетска приповест која нам, на симболичан начин, саопштава велике истине о животу и љубави.

ISBN 978-86-7781-698-8

9 788677 816988